

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

НОВІ СТОРІНКИ ІСТОРІЇ ДОНБАСУ

ЗБІРНИК СТАТЕЙ

КНИГА 26

Вінниця–2017

УДК 94 (477.6)

*Рекомендовано до друку Вченою радою Донецького національного університету
імені Василя Стуса
(протокол № 4 від 27 листопада 2017 р.)*

Нові сторінки історії Донбасу: Збірник статей. Кн. 26 / Донецький національний університет імені Василя Стуса; гол. ред. д-р іст. наук, проф. О. В. Стяжкіна; співголова ред. кол. д-р іст. наук, проф. В. А. Моргун. – Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. – 202 с.

ISSN 2079-7494

Рецензенти: д-р іст. наук, проф. – П. В. Добров, А. В. Гедьо, І. М. Грідіна.

Двадцять шоста збірка «Нові сторінки історії Донбасу» сформована за результатами другої Всеукраїнської конференції «Лихолобовські читання», яка була проведена 4 листопада 2017 року на пошану засновниці журналу, доктора історичних наук професора Зої Григорівни Лихолобової (1926–2014). Збірку укладено за проблемно-хронологічним принципом. У ній виділено такі рубрики: «Модернізація та її варіанти», «Релігія в історії України», «Студії з радянської історії», «Історія національних меншин в Україні», «Актуальні проблеми історії». У новому номері щорічника вміщено статті істориків – докторів та кандидатів наук, аспірантів, викладачів університетів і співробітників академічних наукових установ України. Рекомендовано науковцям, студентам, учителям та широкому колу читачів.

Видання включено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата з історичних наук, затвердженого наказом МОН України № 820 від 11.07.2016 р.

Зареєстровано Міністерством юстиції України. Свідоцтво про реєстрацію друкованого засобу масової інформації: Серія КВ № 22793 – 12693 ПР від 14.06.2017 р.

Видання включено до міжнародної спеціалізованої наукометричної бази даних Index Copernicus International, а також представлено у Google Scholar.

Адреса редакційної колегії:

Історичний факультет, Донецький національний університет імені Василя Стуса,
вул. 600-річчя, 21.
м. Вінниця, 21021.

Офіційний сайт: <http://ncid.jimdo.com/>

Електронна адреса: conferencehistory2016@gmail.com

ISSN 2079-7494

© ДонНУ імені Василя Стуса, 2017 р.

© Арзуманова Т., Беліков О., Белікова Н., Бистра М., Водотика Т.,
Іорданова Ю., Касьянова Н., Кузіна К., Куліков В., Лебідь І.,

Мартинчук І., Молярчук Н., Остапчук О., Стяжкіна О., Гроян М., 2017 р.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ ІСТОРИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ДОНЕЦЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

Збірник видається щорічно з 1992 року
Засновниця – д-р іст. наук, проф. Зоя Григорівна Лихолобова

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор: О. В. Стяжкіна, д-р іст. наук, професор.
Співголова редакційної колегії: В. А. Моргун, д-р іст. наук, професор.
Заступник головного редактора: К. В. Кузіна, канд. іст. наук, доцент.
Відповідальний секретар: Н. Ю. Белікова, канд. іст. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

д-р іст. наук, проф. А. В. Гедьо (Київський університет імені Бориса Грінченка);
д-р іст. наук, проф. І. М. Грідіна (Маріупольський державний університет);
д-р іст. наук, проф. Г. Г. Грінченко (ХНУ ім. В. Н. Каразіна);
д-р іст. наук, проф. П. В. Добров;
д-р іст. наук, проф. Р. О. Литвиненко;
Dr., Associate Professor Amy Randall (Santa Clara University, USA);
д-р іст. наук, проф. І. С. Гарнавський (Національний технічний університет
України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»);
д-р іст. наук, проф. Н. Р. Темірова;
канд. іст. наук П. Т. Кушнір.

VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY

**NEW PAGES
OF DONBAS HISTORY**

VOL. 26

Vinnytsia, 2017

ЗМІСТ

Переднє слово	7
----------------------------	---

МОДЕРНІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ВАРІАНТИ

Куліков Володимир. Заробітна плата робітників металургійної та вугільної промисловості Донбасу в імперську добу	10
Vodotyka Tetyana. Sudden Strangers. The Family of Kyiv Entrepreneurs Schultz and Their Business During the Great War.....	22

РЕЛІГІЯ В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Бєлікова Наталя. Некрологи як джерело з історії повсякденного життя сільського парафіяльного духовенства українських єпархій РПЦ (на матеріалах журналу «Вера и разум»)	27
Арзуманова Тетяна. Культіві споруди старообрядців-безпоповців в умовах репресивної політики царського уряду в Російській імперії в XIX столітті (на прикладі Харківської губернії)	40

СТУДІЇ З РАДЯНСЬКОЇ ІСТОРІЇ

Стяжкіна Олена. Радянське як своє, чуже, інше: теоретичні підходи.....	51
Кузіна Ксенія. Ідеї усупільненого побуту в архітектурних проектах соціалістичних міст Радянської України (1929–1933 рр.)	71
Бистра Марія. Науково-педагогічна інтелігенція Радянської України напередодні Другої світової війни: соціально-демографічний аналіз	87
Пам'яті українського історика Миколи Петровича Трояна	103
Троян Микола. История профсоюзной организации Сталинского педагогического института в 1950-е – начале 1960-х гг.	104
Касьянова Наталія. Політика організованого набору робітників в УРСР (1940–60-ті рр.)	121
Остапчук Олена. Герої трудового Донбасу: чи існував культ машинобудівника?	136

ІСТОРІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН В УКРАЇНІ

Бєліков Олександр. Китайські та корейські мігранти на Донбасі на початку 1920-х рр.: правовий статус та стратегії виживання.....	142
Малярчук Наталя. Росіяни в етнічній структурі населення південно-східної України (за матеріалами Всесоюзного перепису населення 1926 р.)	155
Мартинчук Інна. Етнокультурні процеси в Донбасі у 1920–30-ті рр.	167

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ІСТОРІЇ

Горданова Юлія. Аналіз епістолярної спадщини М. С. Грушевського (кінець XIX ст. – 1930-ті рр.)	178
Лебідь Ірина. Колосар Микола Якович: «Вот такие дела при немцах билі...»	184

CONTENTS

Introduction	7
MODERNIZATION AND ITS VARIANTS	
Kulikov Volodymyr. Wages in metallurgy and mining in the Donbas, late Imperial Russia	10
Vodotyka Tetyana. Sudden Strangers. The Family of Kyiv entrepreneurs Schultz and their business during the Great War	22
RELIGION IN THE HISTORY OF UKRAINE	
Bielikova Natalia. Necrologies as a source on the history of the everyday life in a rural parish clergy of the Ukrainian eparches of the Russian Orthodox Church (on the materials of the «Vera and razum» journal)	27
Arzumanova Tetyana. Religious buildings of the priestless old believers under the tsarist government repressive policy in the Russian empire in the XIX century (on Kharkiv province example)	40
SOVIET STUDIES IN HISTORY	
Stiazhkina Olena. Soviet as the own, the other's, the different: the theoretical approaches	51
Kuzina Ksenia. The ideas of socialized life in architectural projects of socialist cities of Soviet Ukraine (1929–1933)	71
Bystra Maria. Scientific-pedagogical intelligentsia of Soviet Ukraine on the eve of the Second World war: socio-demographic analysis	87
In memory of the Ukrainian historian Nikolai Petrovich Troyan	103
Trojan Mykola. History of the Trade union organization of Stalin pedagogical institute in 1950 – early 1960s	104
Kasyanova Nataliya. Politics of organized recruitment of workers in the Ukrainian SSR (1940–60-ies)	121
Ostapchuk Olena. Heroes of the labor Donbas: was there the cult of the machine-builder?	136
HISTORY OF NATIONAL MINORITIES IN UKRAINE	
Bielikov Oleksandr. Chines and korean migrants in the Donbas in the early 1920's: legal status and survival strategies	142
Malyarchuk Natalya. The russians in the ethnic population structure of the South-Eastern Ukraine (based on All-Soviet Union census materials of 1926)	155
Martinchuk Inna. Ethnocultural processes in Donbas in 1920–30-th years	167
ACTUAL PROBLEMS OF HISTORICAL SCIENCE	
Iordanova Julia. An analysis of the epistolary heritage of M.S. Hrushevsky (the end of XIX century – 1930-s)	178
Lebid Iryna. Kolosar Mikola Yakovich: «These are the things the Germans were...»	184